

חמדות גנוזות ופנינים יקרים מעשי הצדיקים
ופעולתם הליכותיהם בקודש ורום מעלתם של
מורן תלמידי הבעש"ט זי"ע וממשיכי דרכם
אוצר בלום וכלי מלא ברכה מסודר וערוך מתוך
שיחות הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

אור

לעצמך

**הרה"ק רבי יעקב יצחק
הלוי הורוויץ זי"ע
- החזקה מלובלין**

יומא דהילולא - תשעה באב תקע"ה

גבולות, מדוע בוחר הרבי לעסוק בתורה דווקא
בעת קבלת הקהל?

מקורו של האור

ר' נפתלי לא היה יכול לשמור את תמיהתו
לעצמו, ועל אף חרדתו הגדולה מה יאמר הרבי
הקדוש על מעשהו החליט להכנס אל הקדוש
פנימה ולהשיח את תמיהתו. "מדוע בוחר הרבי
הקדוש מלובלין לקבוע זמן ללימוד דווקא בעת
שעל דלתו מתדפקים יהודים כה רבים", שאל ר'
נפתלי בחיל וברעדה.

"שמע נא" ענה הרבי, "חז"ל הקדושים מלמדים
אותנו שבשעה שנברא העולם ברא הקב"ה אור
שהיה מאיר מסוף העולם ועד סופו. אולם ראה
הקב"ה שאין העולם כדאי להשתמש באור זה,
עמד וגזר את האור לצדיקים לעתיד לבוא".

"אולם היכן גזר הקב"ה את האור?" שאל הרבי,
"אור זה, אור שבעת הימים נגזר בתורה
הקדושה, בכוחו של אור מופלא זה משתמש אני
כדי לראות את ליבם של אותם המתדפקים על
דלתי, ואף להושיע אותם מצרותיהם הקשות".

"לעיתים" המשיך הרבי "נחלש לו האור. אינו
זורח ומאיר כבתחילה, כאשר נחלש האור אינני
יודע כיצד לענות לשואלים, אין בכוחי להושיע
אותם. לכן אני מפסיק את קבלת הקהל לומד
אני מעט גמרא, מעמיק בדבריהם של התנאים
הקדושים ומשם שואב אני את האור האלוקי של
ששת ימי בראשית, משם מתחדש האור וזורח
ומאיר".

האור שבקע מחלונות בית המדרש

כעת, לאחר שלמדנו על כוחו הגדול של החזקה
מלובלין, הבנו מנין שאב הרבי את כח ראייתו,
נוכל גם אנו להתבסס מסיפור נפלא על כח ראייתו
של הרבי הקדוש מלובלין. ועלינו לדעת שהעיסוק
בסיפורי צדיקים אינו דבר של מה בכך, אור גדול
ועצום טמון בזה.

סיפר רבי אריה לייב ליפשיץ בעל ה'אריה דבי
עילאי', פעם עבר הרבי הקדוש מלובלין על יד בית
המדרש ולפתע ראה אור גדול הבוקע מחלונותיו.
נכנס הרבי אל בית המדרש כדי לתהות ולראות
מהו פשרו של אור הגדול הלזה, בבית המדרש
ישבו קבוצת חסידים ועסקו בסיפורי צדיקים,
ומהם בקע האור הגדול.

"זהו פירוש המשנה במסכת אבות" אמר הרבי,
"שנים שיושבים ויש ביניהם דברי תורה - שכינה
ביניהם, שנאמר 'אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו,
ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו'. כאשר
נדברים צדיקים יחדיו ומספרים על יראי השם -
מספרים סיפורים צדיקים, ויקשב ה' וישמע".

זה היה האור הגדול, אורה של השכינה
הקדושה!

המכתב שהציל - כתב התחיבות!

אברך חשוב היה ר' דוד, תלמיד חכם מופלג
הבקי בכל חדרי התורה, אולם נשמתו הבורעת
לא נתנה לו מנוח, משכה אותו אל מקום האש

הרה"ק רבי יעקב יצחק הלוי הורוויץ זי"ע - הרבי הקדוש מלובלין, אשר נודע בכינוי
'החזקה מלובלין' נולד בעיירה יזופוב בשנת תק"ה לאביו רבי אברהם אליעזר. בצעירותו דבק
החזקה ברבי הקדוש רבי שמעלקא מניקלשבורג ולמד בישיבתו בשיניאווה. שנים לאחר מכן דבק
הרבי ברבי אלימלך מליז'ענסק, עד שהפך לאחד מגדולי תלמידיו.
ה'חזקה מלובלין' היה ידוע בראייתו למרחוק, ועל שם כך נקרא שמו 'החזקה', כוח זה קיבל החזקה
מלובלין מרבו הרבי הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק.
פטירתו של הרבי כרוכה במעשה טמיר ונעלם. הרבי הקדוש מלובלין היה ידוע בציפייתו הגדולה
לגאולה, ואף ניסה בכל כוחו לקרב את הגאולה, ביום שמחת תורה בשנת תקע"ה גבר כח הסטרא
אחרא והרבי הקדוש מלובלין נפל מחלון ביתו בנסיבות שאינן ידועות. גופו הקדוש של החזקה
מלובלין נחבל קשות, הוא שותק ורותק למיטה. כעבור עשרה חודשים בתשעה באב שנת ארץ
רעש"ה נפטר החזקה מלובלין, ונקבר בבית הקברות הישן של לובלין.

גדולים ועצומים. אולם שוכחים הם את העיקר,
שוכחים הם לספר מאין שאב הרבי הקדוש
מלובלין את כח ראייתו העצום, מנין נבע אותו
כוח הבטה למרחוק. נקודה זו ניתן ללמוד
מהמעשה שלפנינו.

קהל רב ומגוון היה מתדפק על פתח דלתו של
הרבי הקדוש מלובלין לישועה ולברכה. לחדרו
התנקזו צרותיהם הרבות של אחינו בני ישראל,
והרבי הקדוש היה מקבל את כולם בסבלנות
מרובה, שומע מקשיב לכל צרה וצוקה. לא רק
המון העם התדפקו על דלתו של הרבי, אף צדיקים
וגדולי עולם היו שם, באו לחזות בזיו פניו של
הרבי וללמוד ממנו דעת את השם.

זמן רב הקדיש הרבי הקדוש מלובלין לקהל
הרב, אלא שמנהג מעניין היה לו לרבי הקדוש
מלובלין, קבלת הקהל לא נמשכה ברציפות, מידי
פעם היה סוגר הרבי את דלתו ומסתגר בחדרו.
ולאחר זמן מה היה הרבי פותח את דלתו ושב
לקבל את הקהל הרב. לאחר זמן מה שוב היה
הרבי מסתגר לכמה דקות שלאחריהם היה ממשיך
בקבלת הקהל.

תלמידיו של הרבי השתוקקו לדעת את פשרו
של מנהג זה, בכל מאדום חפצו לדעת מה עושה
הרבי בעת שמסתגר בחדרו. באחד הימים החליט
ר' נפתלי מרופשיץ - מתלמידיו הגדולים של
הרבי שהוא חייב לברר את התעלומה, נפשו
משתוקקת לדעת מה עושה ה'חזקה' בשעה שכזו.
למחרת השכים קום והתגנב חרש לחדרו של הרבי
והסתתר תחת המיטה.

לאחר זמן מה נכנס הרבי כדרכו אל החדר והחל
לקבל את הקהל הרב שהמתין, פתאום קם הרבי
ממקומו סוגר את הדלת מאחוריו. ר' נפתלי נדרך,
הנה הוא הולך לגלות את הסוד, "מי יודע מה
אזכה לראות כעת" חשב ר' נפתלי, ולרע נרעד
"מי יודע, אולי מסוכן הדבר, אולי נפשי לא תוכל
להילכ אל עוצמת האור והקדושה".

אלא שלהפתעתו ה'חזקה' לא עסק בנסתרות,
הרבי הקדוש מלובלין קם וניגש אל ארון הספרים
והוציא גמרא גדולה והחל ללמוד במתיקות
ובנועם, כך למד הרבי דקות ארוכות, מנגן
בשמחה את המילים הקדושות. לאחר זמן מה קם
הרבי והחזיר את הגמרא למקומה ושב לקבל את
הקהל כאילו לא ארע דבר.

תמיהתו של ר' נפתלי מרופשיץ לא ידעה

רבי לכל דור

רבי יעקב יצחק הלוי הורוויץ אשר נודע בפי כל
בשם 'החזקה מלובלין' היה הרבי של הרבי'ם ושל
רבים מצדיקי דורו. בין תלמידיו היו רבים מגדולי
החסידות ביניהם היהודי הקדוש מפשיסחא, הרבי
ר' בונים מפשיסחא, השר שלום מבעלזא, המאור
ושמש, ועוד רבים.

וידועה אמרתם של צדיקים שהחזקה מלובלין
היה רבי של הדור כולו! והוסיף על כך הרבי מגור
בעל החידושי הרי"ם: "לכל צדיק יש שם וכינוי
על שם מקומו, אבל הרבי הקדוש מלובלין נקרא
סתם 'רבי', כאשר אמרו 'רבי' כווננו כולם לרבי
הקדוש מלובלין, מפני שהיה 'רבי' של כל הדור
עד ביאת משיח.

'ונהר יוצא מעדן'

ידועים דבריו של הרבי ר' זושא על הפסוק
(בראשית ב') 'ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן,
ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים', 'עדן' זהו
הבעש"ט הקדוש שהאיר והביא לעולם את
אור החסידות. ממנו יוצא נהר שהשקה מתורת
הבעש"ט - זהו תלמידו הגדול של הבעש"ט המגיד
הגדול ממעוררש, 'להשקות את הגן' זהו רבי
אלימלך מליז'ענסק. 'ומשם יפרד והיה לארבעה
ראשים' אלו הם ארבעת תלמידיו הגדולים של
רבי אלימלך מליז'ענסק: החזקה מלובלין, המגיד
מקו'ניץ, ר' מנדלי מרימנוב, והאוהב ישראל
מאפסא.

מסופר שקודם פטירתו של רבי אלימלך
מליז'ענסק חילק הרבי הקדוש את כוחותיו
לתלמידיו הגדולים, ולרבי הקדוש מלובלין נתן
רבי אלימלך מליז'ענסק את כח ה'אריה', ואכן
הרבי מלובלין נודע בכוח ראייתו למרחוק, ועל
שם כך נקרא שמו 'החזקה'.

צדיקים הרבו לספר על כוח ראייתו העצום של
הרבי הקדוש מלובלין שהיה מסוגל לראות מסוף
העולם ועד סופו, ואף להעמיק ולחדור לצפונות
ליבו של אדם, לרדת לעמקי נפשו, לתהות על
קנקנו.

מקור כוח 'ראייתו'

רבים הם העוסקים בכוחו הגדול של החזקה
מלובלין, ואף מרבים לספר על כך מופתים

הבוערת, אל המעיין הנובע אשר בלובלין. זמן רב שהה ר' דוד בצילו של 'החזוה', שאב מלא חופנים מתורתו וקדושתו של הרבי. לאחר תקופה ארוכה החליט ר' דוד לחזור אל בני משפחתו, הן זמן רב לא ראה את בני ביתו היקרים.

"מה שמך, מנין אתה?" שאל הרבי את ר' דוד בעת שנכנס להיפך, "זמן רב יושב אני פה, כיצד הרבי לא מכירני?" עלתה תמיהה במוחו של ר' דוד.

"מעריה קטנה אנוכי" ענה, "מרחק לא רב מכאן". "אנא" ביקש הרבי, "תוכל לעשות דבר מה עבורי?"

"בוודאי!" ענה ר' דוד במהירות, "אעשה כל אשר יבקש הרבי!"

הרבי התכופך ופתח את מגירת שולחנו והוציא ממנה מעטפה קטנה, "זהו מכתב חשוב, מכתב בעל ערך רב, האם תדע לשמור עליו?"

"בוודאי!" ענה ר' דוד, "אשמור עליו בכל כוחי!" "לך לשלום והקב"ה ישמור עליך בכל אשר תלך", אמר לו הרבי ופטר לשלום.

כחסיד נאמן לא שאל ר' דוד מאומה על תוכנו של המכתב, מהו יעודו, ולמי עליו למוסרו, הרבי הורה "שמור על המכתב" עברו זה הספיק. מיד שהגיע ר' דוד לביתו נכנס לחדר הפנימי וטמן את המכתב במקום סתר יחד עם שאר אוצרותיו, לבל יאבד או ינזק.

שנים רבות שכב לו המכתב במגירה הסודית בביתו של ר' דוד, אולם זמנה לא הגיע, פעמים רבות נסע ר' דוד לרבו החזוה מלובלין, שוחח עימו על עניינים רבים, אולם למרבה התמיהה מעולם לא אמר לו הרבי דבר וחצי דבר על המכתב שמסר לו, מהו תוכנו, ומה עליו לעשות בו.

בתשעה באב בשנת תקע"ה חשך עולמו של ר' דוד יחד עם כל תלמידיו וחסידיו של החזוה מלובלין, הרבי הקדוש מלובלין נסתלק לבית עולמו! היה זה אחרי שנה קשה ביותר, בכל ימיו עסק הרבי בצפייה לגאולה השלימה, אולם הרבי לא הסתפק בצפייה בלבד, הרבי הקדוש מלובלין ניסה בכל כוחו לקרב את הגאולה, וזאת על אף שידע על הסכנה הכרוכה בדבר, אולם באותו שנה בשמחת תורה גברו כוחות הטומאה והצליחו לפגוע בכ"פ ירך יעקב, ושלא על פי דרך הטבע נפל הרבי הקדוש מלובלין מחלון ביתו וגופו הקדוש נחלל קשות. וביום תשעה באב כבה מאור עולם נסתלק הרבי מלובלין לבית עולמו.

כעת התעלומה התעצמה בלב התלמיד הנאמן, כיצד יקיים את דבר השליחות אשר צווה עליו הרבי? הרבי הסתלק בלא שאמר לו דבר מה לעשות מכתב.

שנים עברו להם, והמכתב העלה אבק בביתו של ר' דוד, ואט אט נשכח מלב. פריץ זקן שלט בעיירתו של ר' דוד, אדם טוב היה, ולמרבה הפלא אף אהב את נתיניו היהודים והעריך את חכמתם הרבה. ימים של חסד היו ימי שלטונו, הפריץ הזקן הגן על נתיניו היהודים מפני הכמרים המרושעים שניסו בכל עת להסית את ההמון נגד היהודים שנואי נפשם.

אך לא עולם חסן, הן גם פריץ זה בשר ודם היה, וביום בהיר שבק הפריץ את חייו, הלך בדרך כל הארץ. צער רב מילא את ליבם של היהודים על מותו של מטיבם, ובד בבד חרדה גדולה מילאה את ליבם. ערירי היה הפריץ הזקן, לא היו לו ילדים, ואחייו - בן אחותו היה יורשו החוקי. אולם אחיו זה היה הפך הגמור מדודו הזקן, גס וקצר רוח, שונא בני אדם, ובפרט יהודים.

"מי יודע מה יעולל הפריץ הצעיר" לחשו היהודים ברע. בני העיירה המופחדים אחזו באומנות אבותיהם תפילה ודורון יהודי העיירה התכנסו בבית המדרש הגדול והתחננו לבוא עולמים שייתן את חינם בעיני הפריץ החדש. בנוסף ערכו ראשי הקהילה מגבית חירום עבור דורון מכובד עבור הפריץ החדש, מתנה לרגל תפקידו הרם.

אמר הפריץ בחיוך זדוני, "אינני אוהב לדור בחברת יהודים אי לכך עליכם לעזוב את העיירה תוך שלושה חודשים..."

"אדוני רב החסד, האין בלבך רחמים על אנשים מסכנים זקנים וילדים?" התחנן ראש הקהל.

"והחלטה סופית!" שיטע את דבריו הפריץ האכזר, "ורק מתוך רחמי המרובים החלטתי לתת לכם אורכה של שלושה חודשים, ואינני מגרש אתכם כעת באמצע החורף הקר!"

השמועה נפצה ברחובותיה הקטנים של העיירה כאש בשדה קוצים, והעיירה הקטנה נבוכה. מעשה זה ממחיש לנו במעט את מצבם המר של היהודים בעת ההיא, כל פריץ מלך בעירו, יכול היה יכול לעשות בנתיניו כרצונו, נתונים היו בידיו ולחסדיו כאילו היו רכוש האיש! ליהודים באותה התקופה לא היה כל מגן ומושיע, לא היה להם על מי להישען אלא על אבינו שבשמים. וכך נהגו בני העיירה, גזרו תענית על הציבור שלושה ימים, עסקו בתשובה תפילה וצדקה, התחננו לאביהם שבשמים שיעביר את רוע הגזירה.

לאחר שלושה ימים עלתה משלחת מכובדת לפריץ לנסות לבקש ממנו לבטל את רוע הגזירה, כסף רב נספך מבני העיירה, "וודאי הנושא הוא כסף, חשבו כולם, אין גוי שלא מתפייס בכסף, השאלה רק מהו המחיר."

"באתם לשחד אותי?" שאג הפריץ על ראשי הקהל, "נראה לכם שחסר לי כסף! תסתלקו מכאן מיד לפני שאורה לשפסע בכם את הכלבים!"

בפחי נפש יצאו ראשי הקהל מארמונו של הפריץ, תקוותם האחרונה נגוזה, מה יעשו כעת? לאן תלך עיירה שלמה על עולליה וטפיה?

ר' דוד מידוענו מחשובי הקהל היה, והשתתף גם הוא במשלחת אל בית הפריץ, יחד עם כולם יצא מארמון הפריץ מודאג ומהורהר. "אילו היה הרבי חי" מהיה ר' דוד "וודאי בכוח תפילתו היה יכול לבטל את רוע הגזירה, כמה יתומים אנו מיום פטירתו."

ופתאום עולה זיכרון חד במוחו, נזכר בשליחות המזורה שהטיל עליו הרבי הקדוש מלובלין לפני שנים רבות, "אולי זוהי מטרת השליחות, אולי החזוה מלובלין ראה ברוח קודשו את הגזרה הנוראה שתתרגש עלינו והקדים רפואה למכה."

רוח של תקווה מלאה את ליבו. ר' דוד החיש את צעדיו והזדרז אל ביתו, ביקש לבדוק את הדבר במהירות האפשרית. בחלי וברעדה פותח ר' דוד את הכספת ומוציא ממנה את המכתב הישן, שנים רבות עברו מאז הפקיד אותו הרבי בידו.

"אני הח"מ מתחייב למלא את בקשתו של מחזיק כתב זה" ר' דוד לא מבין מה הוא רואה, מעיף מבט לשולי המכתב לראות מהיו החתום, ולתדהמתו הרבה בתחתית המכתב רואה הוא לא פחות ולא יותר את חתימתו של הפריץ החדש...

כיצד? מהו המכתב הזה? כיצד הגיעו חתימה זו לידו של הרבי? אולם את ר' דוד זה לא מפתיע, ידע על כוחו הגדול של רבו ועל ראייתו למחוק, הבין שרבו הגדול הקדים רפואה למכה - ישועה לכל בני העיירה.

"ולא אחר ר' דוד לעשות דבר" בידו מופקדים חיהם של כל בני העיירה. עוד באותו היום התייצב ר' דוד בשער ארמונו של הפריץ, ועם מעט שוחד מצא עצמו עומד שוב לפני הפריץ האכזר.

נלאו למצוא מזור למחלתו. היה זה לאחר ייאוש עשינו את דרכנו מוינה הגדולה, "לפחות שימות בסביבה מוכרת" המליצו הרופאים.

בדרכנו עברנו בעיר לובלין, ושם שמענו את שמעו של הרבי הקדוש מלובלין, "כמה נפסיד" חשב אבי והורה להעמיס אותי על הכרכרה וליסוע אל ביתו של הרבי הקדוש מלובלין.

"הרבי קיבל אותנו בסבר פנים יפות" המשך הפריץ בסיפורו, "קם ממקומו והשקה אותי בכד גדול של מים, אבי לא האמין, תקופה ארוכה לא יכולתי להכניס לפי כמעט מאומה, ומיד לאחר מכן חשתי בטוב יותר! כמה דקות לאחר מכן יכולתי לעמוד על רגלי."

אבי לא ידע כיצד להודות לרבי על הצלת חיי בנו, אולם הרבי לא הסכים לקבל דבר. "בתמורה" אמר הרבי, אני רוצה שבנך יתחייב לי דבר מה, ואף יחתום על כך בכתב ידו. "וודאי!" ענה אבי במהירות, בני יעשה ככל אשר יבקש הרבי!"

"זהו המכתב אשר בידך" סיים הפריץ את סיפורו.

"אינך צריך לבקש דבר, יודע אני מה תבקש" אמר הפריץ בקול מובס, "לך אמור לאחיק שיכולים הם לישראל בביתם בבטחה ובשלווה, בשמחה עצומה יצא ר' דוד מביתו של הפריץ, רץ לבשר לאחיו כי הגזרה הנוראה חלפה לה מן העולם. בישר להם על רפואה למכה שהקדים החזוה מלובלין לפני רבות בשנים! דאג לישועת בני ישראל אף לאחר נסתלק מן העולם!

זהו מעשה אחד מיני רבים על כוחו המופלא של הרבי הקדוש מלובלין, על כוחו הגדול לחיות למרחוק, להחיש ישועה לבני ישראל הדווים בגלות המרה, כוח ששאב הרבי הקדוש מהתורה הקדושה.

נבה מאור עולם

"אפילו מים הם לא יוכלו לשתות!"

בשנת תקע"ה ביום חורבן בית מקדשנו כבה מאורו של עולם הרבי הקדוש מלובלין נפטר לבית עולמו. מסופר שבעת שחלה הרבי היו מעט משולי קהל ה'מתנגדים' ששמחו על מחלתו, צהלו על יומו הקרב של הרבי רח"ל. אולם כאשר שמע על כך הרבי אמר: "מדוע הם כה שמחים, אפילו מים הם לא יוכלו לשתות ביום פטירתי! וודאי שלא יוכלו לשמוח". וכדבריו של הרבי כן היה, הרבי הקדוש מלובלין נפטר ביום תשעה באב יום בו עם ישראל כולו בצום ובאבל על חורבן בית המקדש...

ואכן על אף שיום היארכייט של הרבי חל בתשעה באב, נהגו בכל חצרות החסידים לציין את יום פטירתו של הרבי הקדוש מלובלין. מסופר על ר' מאיר שפירא מלובלין שהיה יושב כל שנה בליל תשעה באב בישיבתו - חכמי לובלין ומספר שעות ארוכות על הרבי הקדוש מלובלין. וכשהגיע זמן חצות לילה הוא היה עובר לספר על חורבן ביהמ"ק, לקונן על הגלות המרה והארוכה.

הרבי הקדוש מלובלין היה ידוע בצפייתו הגדולה לגאולה, ואף עשה מעשים רבים לקרב את גאולתו ולא פלא שהרבי הקדוש נסתלק דווקא ביום תשעה באב, עת עם ישראל כולו מתאבל על חורבן בית המקדש.

מה מנע מהחזוה לומר תיקון חצות?

היה זה ליל חורף גשום, השמש שקעה לפני זמן רב, חושך סמיך אפף את היקום כולו, רק זנב ירח ביישני העז להוציא את קצה אפו מבין העננים, כמו מתנצל על ערנותו בשעת שכזו. השעה הייתה סמוכה לחצות, הרבי הקדוש מלובלין התיישב על הארץ לערוך תיקון חצות. לבכות על גלות השכינה ועל גלות כלל ישראל, לעורר רחמי שמים על צערם של עם ישראל בגלות המרה.

"על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. על ערבים בתוכה תלינו כנורונו. כי שם שאלנו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיח ציון. איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר". החל הרבי לקונן בקול שקט ורווי צער על חורבן בית המקדש וצער השכינה. לפתע נעצר הרבי ומתחיל שוב, "על נהרות בבל שם ישבנו

גם בכינו בזכרנו את ציון. ושוב נעצר, שמחה מזורה מלאה את ליבו של הרבי, אינו מצליח לקונן ולהצטער כראוי על החורבן ועל גלות ישראל! בשרו של הרבי נעשה חידודין חידודין, "מדוע אינו מצליח להצטער על החורבן? אולי אינו ראו? אולי חסותי חס וחלילה ולכן עוצרים ממני להתאבל על החורבן".

הרבי קם ממקום מושבו והחל להתהלך בחדר אנה ואנה מפשפש במעשיו, עורך חשבון נפש בודק כל מעשה ומעשה שעשה בימים האחרונים אולי היה בהם שמץ פסול. כמובן לא מדובר על חטאים או מעשים רעים ח"ו, אלו דקויות שאינם לפי השגותינו כלל.

לאחר דקות ארוכות מתנער הרבי, "פשפשי בכל מעשי ולא מצאתי סיבה או חטא שיתכן שבסיבתו מונעים ממני מן השמים לומר תיקון חצות. אולי סיבת הדבר הינה בגלל בני העיר בה אני יושב, אולי ישנו בעיר חטא גדול המונע ממני להצטער על החורבן".

הרבי פנה אל משמשו וציווה עליו "התעטף נא במעיל חם ובמגפיים גבוהות וצא לרחובות של עיר, הסתובב נא בסמטאות הקטנות ותחפש מה יכולה להיות הסיבה. נסה נא למצוא אולי ישנם מבין העיר המתנהגים שלא כהלכה, אולי חטא גדול ישנו המרבה את כוח הטומאה בעיר".

המשמש המסור התעטף במעיל צמר כבד עטף את פניו בצעיף חם, וכשבירד עששית קטנה יצא אל הרחוב ואל הקור כמצוות רבו. שעה ארוכה הסתובב השמש ברחובות העיר, סורק את הרחובות עובר בסמטאות, אולם אינו מוצא דבר. כל בתי העיירה ששוכים, אף אחד לא מסתובב בשעה כזו ברחובות העיר. בלית ברירה חוזר המשמש על עקבותיו ואומר לרבי שלא מצא דבר. הרבי מלובלין שומע ומחליט "ננסה כעת שוב 'אולי יחוס עם עני ואביון', אולי כעת יצליח לומר תיקון חצות". הרבי מתיישב שוב על הארץ ושוב מתחיל לומר את מילות התיקון "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון", אולם לא, גם כעת לא מצליח הרבי להתאבל על החורבן, אולם לא זו בלבד באופן מוזר הרבי הקדוש מלובלין מרגיש שמחה עצומה, עליזות לא מוסברת, רצון עז לקום ולרקוד!

"בדקת היטב בכל רחובות העיר?" שאל הרבי את המשמש "האם סרית כל פינה?" "אכן כן" ענה המשמש, "עברתי בכל רחוב ובכל סמטה, אולם לא ראיתי דבר".

"בקצה העיר, מרחק מה מבתי העיירה ישנה שכונת עניים קטנה, כמה בתים מטים ליפול, גם שם יבקר שם? שואל הרבי.

"אכן שם לא בדקתי" ענה המשמש, "זהו מקום כה נידח אין שם דרך סלולה, הכל מלא בוץ ורפש, לא חשבתי שיש מה לחפש שם".

"אנא ממך" ביקש הרבי, "צא נא אל שכונת העניים ובדוק, אולי שם מסתתרת הסיבה המונעת ממני לומר תיקון חצות".

שוב מתעטף המשמש במעיל צמר כבד, עוטף את פניו בצעיף חם, מצטייד במגפיים גבוהות כדי שיוכל לבוסס בבוץ ובשלוליות, וכשבירד עששית קטנה יוצא אל הרחוב ואל הקור כמצוות רבו.

שעה קלה חלפה, קולות ריצה נשמעו מרחוק, המשמש המסור נכנס בריצה אל הבית מנסה להסדיר את נשימתו. "הכל ברור!" אמר המשמש, "אין כל פלא מדוע לא יכול הרבי לעשות תיקון חצות! בשכונה עומד תלמידו המובהק של הרבי - ר' נפתלי מרופשיץ ומתלוצץ!"

"מתלוצץ?!" תהה הרבי, "אתה ראיית את תלמידי ר' נפתלי מרופשיץ מתלוצץ?" "אכן כן" ענה המשמש "בבית קטן בשכונת העניים מתקיימת חתונה של זוג יתומים ור' נפתלי עומד על השולחן ומבדח את הקהל, אולי זאת הסיבה המונעת מהרבי לומר תיקון חצות".

"ר' נפתלי יודע את אשר לפניו" ענה הרבי, "אנא הבא לי את מעילי ונלך גם אננו לשמוע את דברי בדחנותו של ר' נפתלי מרופשיץ".

הבעת תמיהה נראתה על פניו של המשמש, הוא לא העז לשאול, "קודם לכן היה הרבי בצער כה גדול על כך שאינו מצליח להתאבל על צער השכינה, ופתאום יוצא הוא לשמח חתן וכלה יתומים?"

"מה יהיה על התיקון חצות שכה חשוב לרבי?" חשב משמש לעצמו.

"כעת מבין אני את העניין" אמר הרבי למשמשו בעת שנכנסו לבית המט ליפול בקצה העיר "כאשר עומד ר' נפתלי ואומר דברי בדחנות בחתונה של יתומים, ישנה שמחה גדולה לפני הקב"ה! כל פמליה של מעלה נמצאת שם, מלאכים ושרפים באים, בעת שכזו ישנה שמחה עצומה בכל העולמות!"

"בזמן שכה" סיים הרבי, "אין מקום לצער ולאבל, בשעה שכזו עלינו להצטרף לשמחה הגדולה, להשתתף גם אננו בשמחת חתן וכלה!"

'צהלתו בפניו ואבלו בלבו'

מעשה זה מלמד ומפגיש אותנו עם הנהגות נוספות של הרבי הקדוש מלובלין. הרבי הקדוש מלובלין היה ידוע בשמחתו הגדולה, דבר שלא מתיישב לכאורה עם צפייתו הגדולה לביאת משיח וצערו הגדול בעת שערך תיקון חצות. על מעשה זה הגדול אור תלמידו של הרבי הקדוש מלובלין רבי משה טייטלבוים בעל הישמח משה מאיהלע, לימים אבי חסידות סאטמר.

בצעירותו לא היה שייך הישמח משה לעדת החסידים, להיפך, היה נטוע עמוק בעדת ה'מתנגדים' ואף טענות רבות היו לו על הנהגתם. במיוחד הציקה לו הנהגת החסידים להיות תמיד בשמחה ובצהלה, כיצד יתכן שהאווירה בסביבת החסידים הייתה כה עליזה ושמחה? "זהו נגד השו"ע!" חשב לעצמו, נאמר בשו"ע ש'ראוי לכל יר"ש שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש'. אולם אט אט התקרר רבי משה טייטלבוים לתנועת החסידים, והחליט שעל אף הקושי המנקרות במוחו ייסע לרבי הקדוש מלובלין, "בצלו של הרבי הקדוש וודאי יפתרו כל השאלות" אמר לעצמו.

"למה נפלו פניך?" שאל הרבי הקדוש מלובלין בעת שנכנס אליו רבי משה טייטלבוים לראשונה. הרבי בעל הישמח משה היה המום מגילוי רוח הקודש, כיצד ידע הרבי לקלוע על אתר לשאלה שהציקה לו כה רבות!

"בשו"ע מובא שכן לכל יר"ש להיות מיצר ודואג על חורבן בית המקדש", ענה רבי משה טייטלבוים.

"אכן" ענה הרבי, "אולם כבר אמרו חכמים 'החכם צלהו בפניו, ואבלו בלבו'".

"אולם כיצד עושים זאת?" תמה רבי משה טייטלבוים בעל הישמח משה, "כיצד ניתן להיות בשמחה בעת שהשכינה בגלות, בעת שבית מקדשנו חרב, ואף עם ישראל מפוזר ומפורד בין העמים?"

בריחה באישון ליל

"את סוד הדבר למדתי אצל הרבי הקדוש ר' שמעלקא מניקלשבורג" ענה הרבי, "אשר ביאר זאת במשל כל נפלא".

מלך גדול ואהוב שלט במדינה גדולה ורחוקה, דאג לכל מחסורם של אזרחיו, הגן עליהם מכל אויב וצר. אולם מחחררי ריב ישנם בכל מקום, ואלו חברו לרודפי בצע וכבוד, ויחד ארגנו מרד במלך האהוב. בתחילה נראה היה שאין להם כל סיכוי, חיילי המלך הנאמנים רדפו אחריהם בכל מקום. אולם לא לעולם חוסן, אט אט התחזק כוחם ורבים רבים הצטרפו לשרות המורדים.

מלחמה קשה התנהלה ביערות ובבקעות ואף ברחובות הערים, ולמרבה הצער גברה יד המורדים, הם צרו בצבא גדול ואזריר על עיר הבירה כשהמטרה ברורה 'ראשו של המלך'!

בורק אחד נכנסו השרים לחדרו של מלכם, פניהם לא בישרו טובות. "מלכנו רב החסד" פתחו השרים, "המצב בשדה הקרב הולך ומחמיר, ידיעות עצובות מגיעות משרה הקרב, מסוכן להישאר בעיר הבירה כעת. אולי יעזוב המלך את העיר יחד עם מספר שרים מצומצם, יברח ליערות וינסה לארגן את הצבא מחדש".

"לא ולא!" ענה המלך, "עמכם אשאר עד הרגע האחרון, מלך אינו נוטש את נתיניו!"

"אם חלילה המלך ייהרג לא תהיה לנו תקומה, לא יהיה מי שיאחד שוב את העם נגד אותה חבורת רודפי בצע ומדון" הסבירו השרים, "כדי

שנוכל להמשיך להילחם חיוני ביותר שיצא המלך לגלות, יפגוש את נאמניו, יחזק את רוח העם, ויאסוף את צבאו שוב. רק כך יוכל להנחית מכה ניצחת על המורדים".

לילה קודר ועצוב היה זה, הכוכבים כמו הבינו והסתגרו גם הם בין העננים. באישון ליל יצא המלך האהוב מביתו הגדול, בורח! יוצא אל היערות מפני רודפיו הרבים! משאיר את כתרו מאחור...

דפיקות באישון ליל

בשעת לילה מאוחרת בכפר נידח בקצה המדינה נשמעו דפיקות קלות על דלת הבית, בני הבית קמו בבהלה "מי דופק בשעה שכזו?" בעל הבית מיהר לקום ולפתוח הדלת "אולי מישוה במצוקה".

"מי שם?" שאל הכפרי מאחורי הדלת הסגורה. "אנא פתחי" התחנן הקול מעבר לדלת, "עזרו לי אנשים טובים!"

הקול היה נשמע מוכר, אולם הכפרי לא הצליח להיזכר מיהו בעל אותה הקול, ובכל זאת, למרות חששו הרב החליט לפתוח את הדלת.

"אני הוזה" מלמל הכפרי לעצמו, "האם ייתכן שאכן אני רואה את מלכי כאן באישון ליל?!"

המלך שהבחין בתדהמתו אמר לו בקול רך "אכן אינך טועה, נסיבות מצערות הביאו אותי אליך, ידעתי שאתה ובני ביתך נאמנים למלכם, לכן באתי להסתתר בביתך".

הכפרי ובני ביתו פרצו בבכי, "הייתכן?!" כיצד יתכן שמלך כה גדול ורחוס יאלץ לצאת לגלות כה מרה?" אולם בתוך העצב העמוק שימשה גם שמחה, זוכים הם לארח את המלך בביתם! זוכים הם לשרת אותו לדאוג לו לכל מחסוריו! דבר שלא היו יכולים לזכות בעת שהיה המלך בארמון.

"זהו מצבנו בגלות הארוכה" סיים הרבי את סיפורו, בוכים ודווים על חורבן בית המקדש ועל הגלות הארוכה, אולם גם השכינה בגלות, השכינה נמצאת אתנו! המלך נמצא בביתנו! לכן אנו עצובים על צער השכינה ועל חורבן הבית. אולם גם שמחה מעורבת בכך, זוכים אנו לארח את הקב"ה בביתנו, בגלות הקב"ה כה קרוב לעם ישראל!"

מעשה זה סיפר נכדו של 'הישמח משה' - הרבי מסיגט בעל הייטב לב. והוסיף ואמר: לפי זה יש לבאר את הפסוק (איכה ב ט) 'קומי רוני בלילה לראש אשמורות, שפכי לבך נוכח פני ה'".

'שפכי כמים לבך נוכח פני ה' - עלינו לבכות בצער רב ובדמעות שליש על צער החורבן ועל גלות השכינה. אולם יחד עם זאת 'קומי רוני בלילה', 'רוני' מלשון שמחה, עלינו לקום בכל לילה ולשמוח, לשמוח על כך שזכינו שהמלך בביתנו, שהמלך איתנו יחד!

'בין פארן ובין ותופל'

'אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן, במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תופל ולבן וחצרת ודי זהב'. זהו פסוק שאנו קוראים בכל שנה ושנה קודם יומא דהלילא של הרבי הקדוש מלובלין.

אומר על כך האור החיים הקדוש:

'מאמר החסידים (חובת הלבבות שער הפרישות שער ט) ז"ל 'הפרוש צהלנו בפניו ודאגתו בלבו', והוא מה שרמז באומרו בין פארן ובין תופל, כנגד צהלנו בפניו אמר בין פארן, לשון פאר, הפך עצבון שהוא פנים רעות. וכנגד עצבון הלב אמר בין תופל שלא יהיה לבו ערב עליו ויתעצב אל לבו מפחד שמא עבר את פי ה' בלא ידיעה בגדולות או בקטנות, או שמא מיטע בעבודה ממה שצריך עשות. (אור החיים דברים א)

מילים נשגבות אלו כתב האור החיים הקדוש, וכמה נפלא שבכל שנה אנו קוראים זאת בפרשה המקדימה את יום ההילולא של הרבי מלובלין. האור החיים הקדוש מבאר את היסוד שאמרנו בשם הרבי הקדוש מלובלין שעל האדם להיות 'צהלתו בפניו ואבלו בלבו מחמת צער על חטאיו ועל צער החורבן'.

ידוע בשם תלמידיו של האור החיים שאמרו בשמו של רבם הקדוש: משה רבינו צוה על בני ישראל להראות תמיד פנים מאירות ושמחות לכל יהודי, כפי שנאמר 'הוי מקבל כל אדם סבך פנים יפות'. אפילו אם יש לאדם עצב ופחד על עבירות

עליו להסתיר זאת בלבד, זהו המסר שאמר משה לבני ישראל במילים 'בין פארן ובין תופל'. יסוד זה ישפוך לנו אור על מעשה מעניין המסופר על הרבי הקדוש מלובלין. החוזה מלובלין היה ממעט במסעות, ומיעט מאוד לצאת מביתו, ומדוע? הרבי הקדוש מלובלין לא היה מסוגל לישון על מיטה שלא הציע אותה אדם ירא שמים, מיד כאשר היה נשכב על המיטה היה קופץ ממנה ואומר שהמיטה דוקרת אותו, אינו מסוגל לישון עליה.

יוסף מאוסטילה בנו של רבי מרדכי מנשכיז מתלמידיו הגדולים של החוזה מלובלין היה, תשוקה אחת הייתה לו לר' יוסף, לארח את רבו הגדול בביתו. באחד הימים שמועה הגיע לאוזניו של ר' יוסף "החוזה מלובלין מתעתד לעבור בעירו אוסטילה".

"זכות עצומה היא אם אזכה שהרבי הקדוש מלובלין ינוח בביתי" חשב ר' יוסף, "אולם כיצד אזכה לכך, הרבי הקדוש אינו שוכב על אף מיטה מלבד מיטתו הראו..."

"יש להכין מיטה במיוחד עבור הרבי" החליט ר' יוסף, וממחשבה למעשה פנה לידידו - יהודי יר"ש המדקדק במצוות, תמים וישר דרך שלמחיתו עסק בנגרות, וביקש ממנו: "בוא נא אל ביתי ובנה בקדושה ובטהרה מיטה מיוחדת עבור הרבי הקדוש מלובלין".

"אנא ממך ר' יוסל אל תבקש ממני כזו בקשה" ענה הנגר, "מדוע? התפלא ר' יוסף, "פחד אני שעל אף כל מאמצי הגדולים יקפץ הרבי מהמיטה ויאמר שהיא דוקרת לו, היאך אשא את בושתי?" ענה הנגר.

"אל תפחד, יודע אני ומכיר אותך היטב" ענה ר' יוסל, "בטוח אני שהמיטה שתבנה עבור הרבי בקדושה ובטהרה לא תדקור אותו, סמוך ובטוח אני בכך. ובכל אופן ליתר ביטחון אבקש ממך שתלך לטבול במקוה טהרה קודם שתעסוק בבניית המיטה".

הנגר לא יכול היה לעמוד בפני הפצרותיו של ר' יוסף ידידו, והסכים לבנות מיטה בקדושה בטהרה עבור הרבי הקדוש מלובלין. למחרת היום השכים הנגר קום ולאחר שטבל במקוה וקידש את גופו הגיע יחד עם שוליתו אל ביתו של ר' יוסל. בחדרת קודש בשפלות והכנעה בנה הנגר מיטה עבור הרבי הקדוש מלובלין.

לאחר שסיים הנגר את עבודתו נטל ר' יוסף את המיטה ובדחילו ורחימו פרס עליה מצעים חדשים ונקיים ונעל אותה בחדר סגור, ואף הזהיר את בני ביתו חמורות שלא יהיו אחד מהם להיכנס אל החדר.

מספר ימים לאחר מכן עבר הרבי הקדוש מלובלין באוסטילה, ור' יוסף יצא להקביל את פניו יחד עם שאר תושבי העיר. כעת זהו הרגע! "אולי אזכה והרבי הקדוש יבוא להתארח בביתי?" שואל ר' יוסל בחשש מה, הרבי מלובלין שהכיר וידע על גדלותו של תלמידו הסכים להתאכנס בביתו.

בהתרגשות עצומה הכניס ר' יוסף את הרבי לחדר שהכין עבור הרבי, והראה לרבי את המטה המיוחדת "נגר יר"ש הכין את המיטה הזו, עשה זאת בקדושה וטהרה" סיפר ר' יוסל לרבו הקדוש. "המיטה דוקרת! המיטה דוקרת" הרבי הקדוש מלובלין קפץ מהמיטה, "איני יכול לשון על מיטה זו, דוקרת היא את כל גופי!"

מבוכתו של ר' יוסף היתה גדולה ועצומה, כיצד יתכן שמיטה זו דוקרת את גופו הקדוש של הרבי, הרי יודע אני שמיטה זו נעשתה בקדושה ובטהרה? בהברקה של רגע נכנס לחדר ואמר: "אולי הרבי ינוח על המיטה שלי?" הרבי מלובלין הסכים ולמרבה הפלא המיטה לא דקרה את גופו הקדוש, לאחר מנוחה קצרה קם הרבי ואמר לר' יוסל "החייטני, כעת אוכל להמשיך במסע הארוך ללובלין".

ריח של עצבות

קודם שעזב הרבי את ביתו, ניגש ר' יוסל אל הרבי ושאל: "כיצד? מדוע דקרה המיטה את גופו

הקדוש של הרבי? יודע אני שמיטה זו נבנתה במיוחד עבור הרבי בקדושה ובטהרה על ידי נגר ירא שמים".

"תזמין את הנגר לכאן, מעוניין אני לעמוד על טבעו" אמר הרבי מלובלין.

בעיניים מושפלות הגיע הנגר לפני הרבי, חששו הגדול התממש, המיטה שבנה במאמץ כה רב דקרה את גופו הקדוש של הרבי. "מתי הכנת את המיטה?" שאל הרבי מלובלין את הנגר בקול רך, "היו אלו ימי בין המצרים, ערב תשעה באב" ענה הנגר. "ומה חשבת בעת בניית המיטה?" המשיך הרבי להקשות, "מוחי עסק בצער על החורבן, עיני זלגו דמעות על צער השכינה" ענה הנגר בקול חלוש.

"אכן נודע הדבר!" אמר הרבי מלובלין, "אכן מיטה זו נעשתה בכשרות על ידי אדם ירא שמים, אולם הריח ממנה ריח עצבות, של מרה שחורה! העצבות הספוגה במיטה היא זו שדקרה אותי!" סיפור זה טעון הסבר, כיצד יתכן שעצבות ואבל על חורבן בית המקדש תדקור את גופו הקדוש של הרבי מלובלין, הרי הרבי עצמו עסק כל ימיו באבל על חורבן בית המקדש ובצער השכינה. ואף הרבה להתפלל על הגאולה השלמה?

אולם התשובה טמונה ביסוד שביארנו, אומנם יש להתאבל על החורבן ולעסוק בצער השכינה. אולם באותה מידה צריכה להיות שמחה בלב של אדם. שמחה שאנו זוכים לארח את השכינה בביתנו. כאשר אדם עוסק באבל בלבד, כאשר אין הוא יודע לשלב בין העצב על החורבן ובין השמחה, עצבותו דוקרת!

אדם שאינו יודע לשמוח על קרבת אלוים שאנו זוכים דווקא בגלות, אינו יכול להכין מיטה עבור הרבי הקדוש מלובלין!

טעונו הקדוש של הרבי

לאחר הסתלקותו של הרבי הקדוש מלובלין חילקו בניו את חפציו ובגדיו הקדושים, בנו ר' יוסף מטורצין קיבל בירושה את מלבושי השבת - הבקיסטע והגארטל של אביו הקדוש, ואף את השעון הגדול שהיה תלוי בחדרו.

לאחר שתמו ימי האבל קם ר' יוסף מטורצין ויצא אל ביתו אשר בעיר טורצין, לפתע החל גשם עז לרדת, ר' יוסף מטורצין ומשמשו לא יכלו להמשיך בדרכם, הגשם העז שיבש את הדרכים ולא היה ניתן להמשיך בדרכם. בלית ברירה נכנסו השנים לכפר קטן שהיה על אם הדרך, חפשו מקום להתאכנס עד אשר תפסיק הסערה ויתייבשו הדרכים.

כפרי גס היה זה שזכה לארח בביתו גדולי עולם, לא ידע להעריך את הזכות אשר נפלה בחלקו. בנו של הרבי הקדוש מלובלין התארח בביתו! לאחר כמה ימים השמש יצאה על הארץ, שוב אנשים חזרו לכתת רגליהם בדרכים, ור' יוסף מטורצין ומשמשו חפצו להמשיך בדרכם. אלא להפתעתם כאשר באו לעשות חשבון על בעל הבית על השעות בביתו נקב הכפרי בסכום מופרז, ידע לנצל את מצוקתם של אורחיו.

כסף רב לא היה בידו ר' יוסף, והוא לא סיפק את דרישותיו המופרזות של הכפרי. בלית ברירה ובצער רב אמר ר' יוסף לכפרי "ישנם בידי כמה חפצים בחר לך אחד מהם תמורת שהותנו בביתך!" ר' יוסף הניח את החפצים הקדושים על השולחן ואמר לכפרי "בחר לך מה שאתה רוצה!"

קרא הכפרי לאשתו, כפריה מגושמת כמותו, שתעזור לו לבחור מה כדאי לקחת מחפצי הירושה הקדושה. הביטה הכפריה על החפצים ודחפה את הבגדים בבוז "אלו בגדים ישנים וכי מה נעשה בהם, דווקא השעון יכול להביא תועלת" אמרה, "כך נוכל לחלוב את הפרה בשעה מדויקת".

השגותיה של כפריה! תקופה לאחר מכן עבר בכפר זה רבי יששכר בער בארון הרבי הקדוש מרדושיץ, מתלמידיו הגדולים של החוזה מלובלין, והתאכנס בביתו של אותו כפרי. אולם על אף תשישותו של הרבי מרדושיץ כפרי הצליח הרבי לנוח כל הלילה, ובמשך כל הלילה רקד משמחה!

בבוקר שאל הכפרי את הרבי "מדוע לא ישן הרבי, האם המיטה לא הייתה נוחה דייה?" בתגובה שאל אותו הרבי "מהיכן יש לך את השעון התלוי בחדר?" "בנו של רבי קדוש נתן לי אותו" ענה הכפרי.

"עכשיו מבין אני" נענה הרבי ואמר לעצמו: "מיד כששמעתי את הצלילים של השעון הכרתי שאין זה שעון רגיל, הכרתי שזהו השעון של הרבי הקדוש מלובלין. בכל שעון ישנו פעמון המצלצל בכל שעה, לפעמון זה יש קול עצוב, מבשר שעברה עוד שעה מהחיים, מבשר לבעלי שעוד שעה חלפה מחיי! שונה הוא שעונו של הרבי הקדוש מלובלין אינו משמיע קול עצוב, להיפך! הוא משמיע קול של שמחה, פעמון שעונו של הרבי מלובלין מבשר שזמן הגאולה מתקרב בעוד שעה! עוד שעה חלפה מהגלות המרה, התקרבנו בעוד שעה אל בניין בית המקדש!

"לכך לא יכולתי לישון, שרתי הייתי בשמחה גדולה על הגאולה אשר ממשמת ובאה!"

'בונה ירושלים'

זהו המסר שעלינו לקחת מהרבי הקדוש מלובלין, 'קומי רוני בלילה לראש אשמורות, שפכי כמים לבן בנח פני ה', אכן בימים אלו צריך לבכות ולהתאבל על חורבן בית המקדש, להתאבל על צער השכינה אולם אין זה סותר את השמחה. אכן! על אף הצער על הגלות, על אף הצער על צרות בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה עלינו לשמוח, לשמוח על כך שהקב"ה נמצא אתנו בתוך החשיכה הגדולה של הגלות הארוכה.

אולם רובד נוסף יש בזה, על ידי האבל והצער על חורבן בית המקדש אנו מקרבים את הגאולה. כל מעשה ומעשה שלנו מקרב אותנו לגאולה. ידועה שאלתו של ר' נפתלי מרופשיץ: מתפללים אנו בכל יום 'בונה אותה בקרוב בימינו בנין עולם', וחותרים 'בונה ירושלים'. מדוע חותרים אנו 'בונה ירושלים' בלשון הווה, צריכים אנו לומר 'תבנה ירושלים' בלשון עתיד?

מלמד אותנו ר' נפתלי מרופשיץ יסוד גדול, אכן הקב"ה בונה את ירושלים, עכשיו! כעת! כל מעשה ומעשה של אדם בונה עוד חלק בבית המקדש, כל יום של עבודת השם מוסיף נדבך לחומות ירושלים.

הוסיף על כך ר' נפתלי מרופשיץ מעשה נפלא מהרבי הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק:

רבי אלימלך מליז'ענסק היה נוהג לעשות עליית נשמה, נפשו הייתה מתדבקת בבוראה, זוכה לגילויים נשגבים. באחת הפעמים סיפר הרבי שבעת ששעה עליית נשמה ראה את כלי המקדש, כלים שיצאו מהגלות ומכוחות הטומאה בזכות עבודת הקודש של הרבי הקדוש - רבי אלימלך מליז'ענסק.

והוסיף הרבי לספר "פעם אחת ראיתי בניין גדול ועצום של כוחות הטומאה שנפל והתמוטט בזכות מעשיהם הטובים של בני ישראל". "ודעו לכם" אמר הרבי, "בכל יום עולים אלפי אלפים של פועלים ובעלי מלאכה של כוחות הטומאה כדי לנסות ולבנות את הבניין מחדש, אולם יש לי שומר טוב, תפילת מנחה אחת של תלמידי הגדול רבי יעקב יצחק הורביץ - הרבי הקדוש מלובלין מפילה וממוטטת את כל בניינם של כוחות הטומאה".

תפילתו של הרבי הקדוש מלובלין על בניין בית המקדש בונה את חומות ירושלים וממוטטת את בניינם של כוחות הטומאה.

זהו המסר שעלינו לקחת, ההבנה כיצד ניתן להתאבל על החורבן מחד, ולשמוח בקרבת השם מאידך, להבין שעלינו לעבוד את הקב"ה בשמחה, שמחה על כך שאנו זוכים שהקב"ה איתנו יחד, שמחה על כך שאנו זוכים בכל מעשה ומעשה לקרב את הגאולה. שמחה שלא סותרת את העצבות על חורבן בית המקדש. ועל ידי האבל הזה נזכה לבנות את בנין בית המקדש במהרה בימינו.